



Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetused 2014-2021

Programm „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“

Justiitsministeeriumi eeldefineeritud projekt „Alaealiste erikohtlemise süsteemi loomine“

Projekti elluviimise periood

28.10.2019 – 30.04.2024

Projekti elluviija

Justiitsministeerium, kriminaalpoliitika osakond, analüüsitalitus

Projekti partnerid

Oslo politsei
Norra Lepitusteenistus
Sotsiaalkindlustusamet
Prokuratuur

Projekti eesmärk

Projekti eesmärk on toetada käimasolevat alaealiste õigusrikkujate erikohtlemise reformi, aidates praktikasse tuua uusi lähenemisi, jätkusuutlikke lahendusi, mõjusaid sekkumisi, efektiivseid koostöövorme ja –mudeleid ning ajakohastades valdkonnas töötavate spetsialistide teadmisi ja oskusi.

Sedakaudu tõuseb noorte vastutustunne ning arusaam õigusrikkumise tagajärgedest, mille tulemusel väheneb korduvõigusrikkumiste toimepanek noorte seas.

Projekti tegevuste tulemusena:

- Alaealiste ja noorte kannatanute ja õigusrikkujatega töötavad erikoolituse saanud spetsialistid, sh kinnistes lasteasutustes;
- Kriminaaljustiitsüsteemi praktikute käsutuses on riskide ja vajaduste hindamise tööriistad, mille abil hinnata õigusrikkujate vajadusi ja määrata neile sellest lähtuvaid sekkumisi;
- Välja on töötatud Eesti konteksti sobivad õiguskaitse-, tervishoiu- ja lastekaitseasutuste vahelise koostöö vormid ja mudelid, mis tagaksid alaealiste ja noorte õigeaegse jõudmise neile sobitavetele teenustele;
- Välja on töötatud ja kättesaadavaks tehtud trahvidele ja kinnisesse asutusse suunamisele alternatiivsed sekkumised;
- Vabatahtlike lepitajate kaasamine suurendab kogukonna mõju ja osalust erinevate kogukonnas üles tulevate sotsiaalsete probleemide lahendamisel.

Projekti eelarve

		Summa	Osakaal
1	EMP/Norra toetus	3 999 235	85%
2	Riiklik kaasfinantseering	705 747	15%
3	Omafinantseering	0	0%
4	Eelarve kokku	4 704 982	100%

Projekti tegevused

1) Õigussüsteemi spetsialistide arendamine

Projekti tulemusel paraneb õigussüsteemi tööle siirduvate ja seal juba töötavate spetsialistide ettevalmistus tööks alaealiste ja noortega. Projekti jooksul ühendatakse koolitusprogrammi osad olemasolevatesse õppekavadesse kõrgkoolides, tagades projekti raames ellu viidud tegevuste pikaajalise jätkusuutlikkuse. Läbiviidud uuringute tulemusel tekib ajakohane ja täpsem teadmine õigussüsteemiga kokku puutuvate laste ja noorte olukorrast ning süsteemi edasistest arenguvajadustest.

2) Hindamisinstrumentide ja õiguskaits-, tervishoiu- ja lastekaitseasutuste vaheliste koostöömudelite arendamine tööks õigusrikkujatega

Projekti tulemusel on Eestis katsetatud vähemalt kaht erinevat kogukondlikku koostöömudelit alaealiste ja noorte õigusrikkumiste ennetamiseks. Kasutusele on võetud hindamisinstrumentid, mis võimaldavad suunata lapsi ja noori senisest täpsemalt just neile sobivatele teenustele. Kasutusel on juhtumikorralduse mudel keeruliste noorte õigusrikkujatega töötamiseks.

3) Sekkumiste arendamine noortele õigusrikkujatele

Projekti tulemusel on Eestis kasutusele võetud lühisekkumised alaealiste ja noore kergematele õigusrikkumistele reageerimiseks. Kasutusel on alaealiste vabatahtlik lepitus, tänavalepitus ja vähemalt veel üks taastaval õigusel põhinev sekkumine. Kriminaalhoolduses kasutusel olevad sekkumised on ajakohastatud.

4) Noortele suunatud residentaalsete teenuste arendamine

Projekti tulemusel on parandatud kinniste lasteasutuste töötajate ning laste ja noortega töötava vanglapersonali kompetentse. Välja on töötatud töönõustamise süsteem, vältimaks kinniste lasteasutuste personali läbipõlemist ja vähendamaks kaadrivoolavust. Kasutusele on võetud sekkumisviisid, mis aitavad paremini toime tulla vaimse tervise häiretega ja agressiivsete laste ja noortega.

Project overview in English

Being in contact with the criminal justice system can have an impact on a young person's life. Over-involvement with the juvenile justice system, and ineffective response or inadequate support by the system may increase the likelihood of reoffending, secondary or repeated victimization and exclusion from social and education system.

Estonian Government has prioritised the prevention of youth violence and delinquency in several strategies. Parliament adapted new legislation that launched a major reform in juvenile justice field in 2018 whereby a specialised juvenile justice approach was established. Henceforth, it is an obligation to prioritize alternative measures over punishment, extend access to mediation for misdemeanour cases, introduce a concept of special treatment of young adult offenders, ensure specialization among judges etc. To ensure that changes in laws transform into effective practice, the attitude, competence (skills) and working practices of policymakers, practitioners, and service providers needs to be strengthened.

The project will support the specialized juvenile justice approach in practice to ensure minimal negative effects for youth and support positive development. The implementation of juvenile justice reform in Estonia is carried out in accordance with international standards, EU directives and best practice and with a focus on the most vulnerable young offenders.

Project activities include:

- A training programme for professionals working with youth in contact with the law, including technical assistance (coaching/mentoring and supervision), and the strengthening of capacity on strategic planning, coordination and monitoring in the juvenile justice system;
- The development of tools for evaluation and multi-agency cooperation, including a system for risk assessment of young offenders in pre-trial proceedings (validation of instruments, piloting and training);
- The establishment of alternative interventions to fines and institutionalisation for youth, including short-term behaviour-based interventions applicable by police or in cooperation with other sectors such as healthcare, schools, youth work. The project will support access to multi-dimensional family therapy approaches to youth offenders on probation and capacity-building for professionals working with youth with intellectual and developmental disabilities (awareness raising, training and adjustment of interventions);
- The establishment of a volunteer mediators system aimed at developing a restorative approach to juvenile justice and better access to mediation;
- Improving conditions in closed facilities for children and youth as an alternative to prison, including the introduction of in-treatment methods and services aimed at re-socialisation, and specialised training for prison staff to work with institutionalised youth.